Izhaja
vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.
Dopisi naj se izvolijo frankovati.
Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:
za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:
Upravništvo „Mira“ v Celovcu,
Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XX. V Celovcu, 3. januarja 1901. Štev. 1.

Naročnikom!

Novo leto je nastopilo; zato nujno prosimo vse one gg. naročnike, ki so z naročnino še zaostali, da jo čim preje dopošljejo.

Ob enem prosimo, da blagovolijo naročniki tudi naročnino za tekoče leto prej ko mogoče poravnati, ker le tako nam je mogoče v upravništvu in pri razpošiljanju lista vzdržati red. Pri vseh listih je navada, da se naročnina plačuje za naprej; naj se tudi naši cenjeni naročniki ravnajo po tem. Vsakdo naj pri naročbi tudi dostavi, za kateri čas da plača naročnino in ali je star ali nov naročnik. One gospode, ki dobivajo po več iztisov, prosimo, da nam slučajno spremembo v številu iztisov takoj naznanijo.

Svoje cenjene prijatelje prosimo, naj delajo na to, da se bode „Mir“ vedno bolj razširjal med našim ljudstvom. Vsak star naročnik bi nam moral pridobiti vsaj enega novega! Slabo časopisje se razširja vedno bolj, zato je naša sveta dolžnost, da razširjamo tudi dobre časnike. Torej na delo vsak, komur je mar sreča národa!

Upravništvo „Mir“-a.

Grafenauer — Čare.

Dovršene volitve volilnih mož so se, kakor že znano, slabo obnesle za delavnega slovenskega kandidata g. Grafenauerja, zakaj večina volilnih mož je za doslej le po imenu (ali pa tudi ne) znanega Čareta, predsednika kmetijske družbe. Znano je, da je temu največ kriv krivični volilni red, ki je mogoč le na „naprednem“ Koroškem, ter grda in brezmejna nesramnost „olikanih“ nasprotnikov. Oglejmo si oba omenjena moža le v nekaterih točkah malo natančneje.

Mnogozaslužni g. Fr. Grafenauer je znan kot večletni neutrudljivo delavni poslanec v našem deželnem zboru, znan po svojih izbornih govorih, znan pa še bolj po svojem neustrašenem delovanju za blagor kmečkega stanú. Njegovo odločnost za zboljšanje kmečkih razmer morajo pripoznavati celo nasprotniki. — Kaj pa je do sedaj storil Čare za ubogega oratarja? O delovanju njegovem za občni blagor ni kaj znano. „Zasluga“ njegova je menda, da se je povspel do predsedništva c. k. kmetijske družbe! Na lastna ušesa sem slišal od nasprotnikov samih, da niso zadovoljni s kmetijsko družbo, da ji ni veliko za zboljšanje kmetijstva, temveč je v marsičem kmetom celo škodljiva. (Za svojo trditev imam dokaze! Če je Čare njen predsednik, zakaj tega ne odpravi? Torej na jedni strani znana delavna moč, na drugi do sedaj še — nič. Nadalje!

V volilni dôbi in že poprej je naš kandidat neumorno prirejal volilne shode in razvijal povsod očitno svoj program in se ni bal nikjer dvigati zastave za pravično versko in národno stvar, kakor tudi potegovati se za gospodarske težnje. S tem je odkrito pokazal, kdo da je. — Kako pa je delal Čare? Tiho, kakor priliznjiva mačka, se je plazil okrog volilcev in jim obetal zlate gradove, zraven pa lagal prav na debelo, češ, da ni takšen, kakor ga črnijo in da bo morebiti (?!) vstopil celo v vrsto katoliških poslancev. Tedaj „morebiti“; ali govori in ravna tako značajen mož? Samo dvojno je mogoče v tem slučaju: odkrit in neustrašen katoličan, ali pa odločen nasprotnik; „morebitnežev“ ne potrebujemo.

Delavnega g. Grafenauerja kandiduje katoliško-slovenska stranka, torej mora biti nje kandidat tudi istega mišljenja. — Čegav kandidat pa je Čare? Naši najhujši zagrizenci, največji sovražniki katoliške vere in slovenskega národa, ljudje protestantovsko-bauernbundarske barve, so si ga izbrali za svojega zastopnika. Če bi ti bili prepričani, da je Čare res dober katoličan in Slovencem pravičen, bi ga li bili tudi v tem slučaju postavili svojim kandidatom? Vsakdo, ki količkaj pametno misli, ne more tega verjeti. Torej pri nas: odločen katoliški korenjak, pri onih pa „šviga-švaga črez dva praga“.

Ako slednjič pomislimo še način, kako se je postopalo pri volitvah, spoznali bomo ob kandidata v pravi luči. Ni zastonj pisal „Mir“ v zadnji (52.) številki: „V znamenju krvi je zmagala okraja slabša stran.“ Dà „slabša“, ne samo po številu, ampak še bolj po svojem ostudnem postopanju pri prvotnih volitvah. Nesramna laž, ostudno obrekovanje, ne zelo moško pretenje odvisnim nasproti, in druge enako lepe čednosti ter lastnosti, pred vsem pa grdi poboji, kjer se pozverinjeni ljudje in pijana druhal niti svetega kraja ni strašila, samo da bi zmagala krivica, so pripomogli nasprotnikom do zmage. Pač ponosni morajo biti tisti visoki, celo plemeniti gospodi na take zveste sodelavce v peklenskem vinogradu. Še bolj ponosen pa mora biti nasprotni kandidat takšnih, s pravično krvjo oskrunjenih volilcev!

Če pa se ozremo na našo stran, vidimo, da so se naši odlični možje borili povsem častno in dostojno in le z dovoljenimi sredstvi. Tako smemo reči, da je tudi na Koroškem, kakor v Istri (tako je pisal „Slovenec“) zmagala vlada; zakaj če bi vlada hotela vporabiti svoje moči, da se morajo namreč volitve vršiti strogo po zakonih, da se vsakemu pusti prosta volja, in da se strogo kaznuje vsak prestopek, kje bi bili potem nasprotniki? Taka je tedaj „zmaga“ nasprotnikov. Ponosni nanjo pa nikakor ne smejo biti! —*c.*

Peta božičnica „Narodne šole“ v Št. Rupertu pri Velikovcu.

(Dopis iz Velikovca.)

Da smo tudi mi Slovani,
Da slovensk je Korotan,
Národ naš dokaze hrani,
Jezik naš in duh in stan.
Koroška národna.

Na pragu novega stoletja stojimo. Ako se oziramo nazaj v preteklo stoletje, tedaj moramo z zadoščenjem reči, da je naš slovenski národ sosebno v drugi polovici tega stoletja splošno vrlo napredoval. Le ob národnih mejah ga hudo stiskata in mu s kruto silo ovirata njegov razvoj premočni nemški in laški sosed. To velja sosebno o našem tužnem Korotanu, kjer z nemškimi šolami potujčujejo mili naš slovenski rod. S pomočjo odpadnikov in ponemčevalcev pa tukaj v naši zgodovinsko tako slavni deželi, v kateri so se njeni slovenski vojvode slovesno vmeščavali na gosposvetskem polju, zdaj tujec zmaguje. In vendar ne. Dozdevalo se je, da leži koroški Slovenec zdaj premagan,

PODLISTEK.

Hiša večnega molka.

(Iz življenja oo. trapistov.)

V sredi cvetočih ravnin okraja Orne, v enem delu Francoske, ki gledé rodovitnosti zemlje stoji na isti stopinji z okrajem „Tourane“, zvanem „vrt Francoske“, stoji visoko in trdno zidano poslopje, samotno in na prvi pogled zapuščeno. A če stopimo bližje, vidimo, da je to dolgo in trdno poslopje, z velikim številom malih oken, obljudeno ter izgleda kakor središče marljivega dela. Visok cerkven stolp, ki kraljuje nad celo okolico, je znamenje, da tu stanujejo Bogu posvečene osebe, in da imajo prebivalci druge cilje in naloge, nego hrepenenje po časnih dobrotah. V okolici vlada globoka tišina; samo včasih sliši tvoje uho odmev pastirske pesmi ali pa slovesne glasove cerkvenih zvonov.

V taki okolici so si izvolili svoje prebivališče oo. trapisti in ono osamelo, veliko poslopje je njihov samostan. Redkokdaj pride kak tujec v hišo večnega molčanja; redkokdaj izhaja odtod kako poročilo v širni sovet.

Red trapistov je bil ustanovljen v davni preteklosti. Ena veaj cistercijanskega reda, ki je prebivala v XII. stoletju v opatiji „La Trappe“, je sprejela druge predpise in pravila od Armanda Janeza le Bouthillier de Rance, ki je v svoji mladosti živel razuzdano in posvetno; toda po milosti božji je spoznal svoje pregrešno življenje ter je vstopil v red cistercijancev; pozneje pa se je z več brati preselil v La Trappe, kjer so vsi ostro in spokorno živeli.

Od tistega časa se je razširil red trapistov po vseh deželah: na Francoskem je danes 20 samostanov, na Laškem, Avstrijskem, Nemškem, Angleškem in Holandskem 15 (3 v vsakej deželi), na Španskem 2; 14 samostanov se nahaja v drugih deželah.

Na treh podlagah stoji celo poslopje tega najstrožjega reda: na obljubi skupnega življenja, skupnega dela in na obljubi večnega molčanja. Po mnenju posvetnega človeka je življenje trapistov težavno. Zjutraj, prav za prav že ob 2. uri po noči, začenja se skozi celo leto dnevno delo. Kedar se glas zvona oglasi ob 2. uri zjutraj v samostanu, reče eden izmed bratov: „Benedicamus Domino!“ — in vsi odgovarjajo: „Deo gratias!“ potem vstanejo in zaporedoma v dolgi vrsti molčé gredo v kapelico, kjer daljši čas premišljujejo, molijo in so navzoči pri sv. maši. Po sv. maši hiti vsak na določeno mu delo. Trapisti ne poznajo življenja brez dela; oni so nenavadno marljivi delavci, ki morajo z duhovnimi napenjati tudi svoje telesne moči. Ker nimajo od nobene strani pomoči, morajo sami skrbeti zato, kar je za njih skromno življenje potrebno. Okoli samostanske cerkve so druga poslopja, v katerih so razne rokodelske delavnice! Redovniki imajo tudi svoj lastni mlin, tiskarno, tovarno za čokolado itd. Ali nikdo nima tu stalnega opravka. Delo je za redovnike ne samo vir zaslužka, ampak v prvi vrsti stalna vaja v pokorščini in zatajevanju samega sebe.

Trapistu ni dovoljeno izbrati si dela; on mora biti vsak hip pripravljen lotiti se katerega koli opravka. Predstojnik ukazuje in redovnik molčé gre na določeno mu delo. Kdor je danes pisal zanimive znanstvene razprave, mora jutri mleti žito; kdor je dopoludne pisal zgodovino, mora popoludne kopati na vrtu ali pa podirati v gozdu drevesa; kdor je danes čital dela modrijanov, mora jutri iti v zamorske kraje oznanovati paganom sv. vero. Trapisti jedó pri južini, večerji itd. skupno; vsak redovnik sedi pri posebni mizici v veliki jedilnici in zavživa košček kruha, juho, prikuho; nekaj sadnega vina (mošta) je njih edina pijača. Le nevarno bolnim je dovoljeno jesti meso.

Zvečer, kedar udari sedma ura, konča se delo. V dolgih vrstah gredó redovniki molčé v skupne, velike spalnice. Nobene duri ne zapirajo posamnih oddelkov redovnikov. Sedem ur spanja mora jim zadoščati; spijo na tleh, obleke sleči jim ni dovoljeno. Na glas zvona vstanejo brez hrupa in začenjajo zopet težko delo, združeno z molitvijo in pobožnim premišljevanjem.

Trapist ni nikoli sam, in vendar ne sme z nobenim spregovoriti: saj je obljubil večno molčanje! Kako se morajo zatajevati ti bogaboječi možje! Trapisti so od zore do mraka v enomer vkup, bodisi v cerkvi ali v jedilnici; skupno delajo v delavnicah, na polju in v gozdu. Skupno grejo na delo; skupno delajo dan na dan, cele mesece in leta, po zimi in poleti, v dežju in lepem vremenu. Delajo kakor bratje, navdihnjeni z isto mislijo! Dihajo isti zrak, prebivajo skupaj, vsega vživajo skupno in vendar noben izmed njih ne pozna svojega tovariša; vsak gre s svojo skrivnostjo v grob. Samo vpričo svojega predstojnika sme trapist govoriti; ako pa hoče govoriti s kakšnim

v prah poteptan, ali ravno dogodki zadnjih dnij nam služijo v veliko zadoščenje. Le speče in sedaj tako globoko vžaljeno národno čuvstvo probuja se na več dozdaj zgubljenih krajih z vso silo in nam priča, da Slovenec na Koroškem še živi. Tedaj kvišku srca! Pogumno naprej v boj za svoje pravice, nadaljujmo borbo za versko in národno šolo in napočil bo tudi koroškemu trpinu vstajenja dan. Te misli vzbudila je v meni presijajna božična slavnost, katera se je dné 19 t. m. ob ogromni udeležbi vršila v naši „Národni šoli“. Bila je naša božičnica pravi národni praznik za našo bližnjo in širšo velikovško okolico. Kakor že lani, smo tudi letos radi tesnega prostora napravili dan poprej za otroke posebno predstavo, katero je blagovolila tudi velika dobrotnica naše šole, visokorodna gospa ekscelenca baronica Pino, s svojo navzočnostjo počastiti. K glavni slavnosti pa je došel č. g. dekan Wieser iz Velikovca, osmero duhovnikov in na stotine slovenskega ljudstva, med njimi najveljavnejši kmetje naše okolice. V povzdigo letošnje božičnice je posebno pripomogel prelepi celo novi in popolni gledališki oder, katerega so nam preblagi koroški rodoljubi omislili. Napravil je oder jako okusno z dvema vrstama kulis gosp. Oskar Stiebler, slikar v Celovcu, in je stal 150 gld. Nastop otrok deklamovalcev je bil nevstrašen, govorjenje jasno, predavanje jako jako naturno; posebno velja to o dečkih, ki so letos s pravo dovršenostjo igrali, petje pa je napravilo naravnost zmagovit vtis. Dekoracije odra, sosebno pa obleka otrok-igralcev je bila po čč. sestrah okusno napravljena, S kratka moram reči, da je letošnja božičnica prekosila vse prejšnje.

Gospod župnik Treiber s presrčnimi besedami pozdravi slavnostne goste in udeležence in iskreno zahvaljuje dobrotnike na njihovi izredno veliki darežljivosti. Spored slavnosti otvori lepa koračnica, svirana na glasovirju s spremljevanjem na goslih. Na to sta se vršila uvodna govora, katera sta prav izvrstno govorila učenec Tone Cikulnik in učenka Franja Zupan. Potem so sledile deklamacije, katere so majhni in večji otroci prav ljubko deklamovali. Vmes so se pa predstavljale tri krajše igre. Igra „Majhni šolarji“ predstavlja nam vzorno mater (Mici Künstl) in poslušna njena dva otroka, šolarja Franceta (Volbenk Pirkl) in Julko (Pavla Kramar) v njunem obnašanju pri odhodu v šolo in dohodu domu. Otroka dobita velik kos potice s seboj v šolo in mater lepo pozdravita z „Hvaljen bodi Jezus Kristus“. Domu došla otroka mati vestno izprašuje, kaj sta se v šoli lepega naučila, in otroka prav živo pripovedujeta utise šolskega pouka. Resno kretanje skrbne matere in ljubki nastop še tako majhnih otrok se je slavnostnim udeležencem zelo prikupil.

Splošno navdušenje nastane, ko nastopijo otroci tretjega razreda na oder in zapojó prekrasno „Pesen koroških Slovencev.“ Peli so pa otroci to pesen tako izvrstno, sočutno in navdušeno, da bi, ako bi se razlegal odmev one krasne skladbe po vseh vaseh slovenske Koroške, tudi najbolj hladna slovenska srca se ogrela in vnovič začela bíti za svoj mili národ. Drugo igro: „Kaj se bo Jože učil“ sta jako živo in naravno predstavljala učenca Bošti Cikulnik in Tomaž Gros. Učenca Rudolf (Cikulnik Bošti) in Jože (Gros T.) si pripovedujeta, kaj li hočeta postati, ko doraseta. Rudolfa, odkar je po materi bil kaznovan s postom, najbolj mika postati pek. Jože pa se namerava posvetiti dimnikarstvu, ker kot dimnikar upa postati velik gospod. Rudolf si prizadeva tovariša od tega namena odpraviti, češ, poulični dečki bodo za njim tekali in kričali: „Dimnikar, črni gril, boš vince pil, zlezal boš gor v rol, ako boš pijan bol.“ Ali Jože vendar vstraja pri svojem sklepu. Rudolf se pa le premisli in gre vprašat mater, ali naj si izvoli drugi poklic, morda gre celo študirat za „fajmoštra“. Jože za odhajajočim tovarišem z zaničevanjem gleda in pravi: „S tebe bebec ne bo nič, jaz pa bom velik gospod, gospod dimnikar.“ Burna pohvala. — Tretjo igro: „Ali smem Slovenec biti“ je predstavljalo osmero dečkov jako izvrstno in le z dečkom lastno pogumnostjo. Stopili so dečki na odru v polukrog in nosili v rokah zastave v raznih avstrijskih barvah. Ginljivo je bilo videti, ko si h koncu dečki roke podajo in skupaj pravijo: „V roke si sezimo in bratje med seboj bodimo!“ Splošno pritrjevanje. (Konec sledi.)

svojim tovarišem, mora prositi predstojnika za dovoljenje; in to dovoljenje se tako redko podeljuje, da prav za prav noben trapist zanj ne prosi.

Tudi v smrti trapist svoje obleke ne odlaga. Pred smrtjo kakšnega brata nasipljejo drugi pepel na slamo in tam položijo umirajočega. Drugi navzoči molčé gledajo smrti v obraz — vsi se zberejo okoli umirajočega in molijo — molčé. Kedar je srce prenehalo utripati, spustijo mrliča v grob z nepokritim obrazom in v redovni obleki, katere v življenju nikoli ni odložil. Truge nima noben; majhen, bel križ kaže mesto večnega počitka molčečega redovnika. (Iz poljskega.)

Slovenci, spominjajte se Velikovške šole!

Smešničar.

* **Dobljena pravda.** Odvetnik: „Dobro, da sem vas našel! Oj, vi srečni človek!“ Trgovec: „Zakaj, gospod doktor?“ Odvetnik: „Le moji bistroumnosti se zahvalite, da ste dobili pravdo vsaj v zadnji inštanci!“ Trgovec: „No, torej vendar po dolgih osmih letih!“ Odvetnik: „Bolje pozno, nego nikoli!“ Trgovec: „Koliko pa dobim?“ Odvetnik: „Sodišče vam je priznalo 2000 gld.; moji stroški znašajo 2300 gld., dobim še 300 gld.!“ Trgovec: „Ljubi Bog! Potemtakem sem še na izgubi!“ Odvetnik: „Denar je seve izgubljen, pa pravda je dobljena!“

* **Na dežji.** Gost: „Oče krčmar, ali imate klet dobro pokrito? Krčmar „I seve! Zakaj vprašate?“ Gost: „Zato, ker je na vino, ki ste mi ga prinesli, menda deževalo!“

Dopisi.

Celovška okolica. (Nemarnost, ali kaj?) Ljudsko štetje naloži občinskim in farnim uradom mnogo dela in pisarij. Za potrebne tiskovine mora skrbeti politična oblast. A naše slavno c. k. okr. glavarstvo je kakor v drugih tudi v tem oziru prav „vzorno“. Nekemu farnemu uradu je poslalo premalo tiskovin za krstne liste onih fantov, ki so rojeni v letih 1881. do 1891. Trikrat je pisal dotični g. župnik po tiskovine; tretjikrat celó priporočeno, a zastonj. Odgovora ni bilo od nikoder! Ko je sam šel vprašat, kaj je s tiskovinami, se mu je odgovorilo, da — jih ni več! Ali se mu to ni moglo že prej naznaniti, oziroma odgovoriti na trikratni dopis? In če je res tiskovin zmanjkalo, čegava dolžnost pa je, da poskrbi zánje? Ali ne dolžnost c. k. okr. glavarstva? Ali nimate v Celovcu dosti tiskarn, ki bi mogle to delo v najkrajšem času dogotoviti? Torej: ali ni to nemarnost do vrhunca? Omenili smo to stvar, ker ravno c. k. okr. glavarstvo celovško rado prav trdo prijema tudi farne urade, ako se kaka vloga — mnogokrat iz tehtnih vzrokov — takoj ne vpošlje! Navedeni slučaj zopet kaže, kako se dela — od druge strani! — Ker se bavimo baš z okrajnim glavarstvom celovškim, omenimo še to: V neki občini je hotel župan postaviti tudi nekega Slovenca za komisarja pri ljudskem štetju. Okrajni glavar pa je dotičnika zavrnil, češ: „da pri znanem njegovem političnem delovanju za ta posel ni pripraven.“ Tako! Ali politično strankarstvo učiteljev ni znano? In ti so vendar „pripravni“ za komisarje? Že ta slučaj kaže, koliko bodo vredne številke ljudskega štetja v celovškem okrajnem glavarstvu. G. baron Mac-Nevin — poznamo se!

Djekše. (Občinska volitev.)

„Pripihljal je vetrič z velikovških ravnin,
Iz spanja se vzbudil krščanski je sin.
In dókler ta vetrič naprej bo pihljal,
Na straži neustrašeno sin dješki bo stal.“

Imeli smo dné 27. decembra m. l. občinske volitve. Zmagala je slovenska katoliška stranka. Svoje zmage se je temveč razveselila, ko je v obilnem številu došlim nasprotnikom odločno pokazala, da ne pusti „luknariti“ ali luknje delati v svojem središču, celo ne, ako bi Ezav in Jakob v zvezi z Izakom, ali kako se že imenujejo oni patrijarhi — se s kosmatimi besedami potegovali za pravice občinskega prvenstva od koče do koče, od hriba do hriba. Oslepiti so se pustili nekateri ljudje, žal tudi drugače dobromisleči možje, ker so jih nasprotniki strašili s stroški, katere bi morali za popravljanje neke poti plačati, ako ostane stara stranka na krmilu. Ni pa šlo nasprotnikom toliko za odklonitev k popravljanju pota potrebnih stroškov, nego za zvezo z liberalnim taborom, kojega načela odobrujejo in v katerem bi kot „pofarbani nacelni“ častno jim pripravljene prostore zasedali. Že popred so obvohali dobro-duhtečo vonjavo, katera bi se jim kadila, posebno kadar bi spregali v velikovških predmestjih. Da po tem hrepenijo, pokazali so že pri volitvah za državni zbor, ko jih k uporu nobena reč ni mikala. Celovška dobrota in velikovške krone se ne jemljejo v poštev! Krščanska in slovenska načela so, ki tudi tukajšnje nasprotnike bôdejo; proti tem oni rogovilijo, hujskajo, jih blatijo, s konečno željo sicer, da bi „far ne zvedel“. Združili so zdaj za prevrat „krščanskega in slovenskega občinskega predstojništva“ somišljenike in tudi drugače misleče ter oddali v 2. volilnem redu 48 glasov. A dokler se nahajajo v naši občini še možje, verni kot Abraham, dotlej bodemo imeli še dovolj jeklenih značajev. Obsodili so Djekšarji izdajstvo po drugih krajih občine bivajočih nasprotnikov s tem, da so pristopili mož za možem k volitvi in oddali v 2. volilnem razredu 66 glasov ter bili pripravljeni v potrebi za 74 glasov. Zmagali smo v 2. volilnem razredu z 18 glasovi, v 1. volilnem razredu s 15 glasovi večine. Bratsko smo složni, s tem ostanemo močni! Ne udajmo se! Značajnim našim možem slava, zaslepljencem pa — pravo spoznanje!

Krčanje. (Učitelju v slovo!) Ker je naš učitelj, g. A Žvikaržič zaradi bolehanja šel v pokoj, je zdaj šola zaprta že od 1. decembra. Zasluži pa omenjeni gospod učitelj, da mu javno izrečemo najiskrenejšo zahvalo za ves trud, katerega je imel z našimi otroci, kajti poučeval jih je z najboljšim vspehom in je vodil v pravem krščanskem duhu, lepem obnašanju in vedenju. Zato so ga pa tudi vsi otroci spoštovali in ko je od njih v šoli jemal slovo, so se skoraj vsi na glas jokali. Gospodu učitelju pa želimo boljše zdravje in da bi užival svojo dobro-zasluženo pokojnino še prav mnogo let! Želimo pa tudi, da bi se šola v kratkem zopet odprla. Kako strogo šolsko postavo izvršujejo, ko kak otrok par dnij izostane, takoj so stariši kaznovani; zdaj je pa dobro, ko vsi otroci tako dolgo nimajo pouka! Lenarijo doma, ko bi imeli najlepši čas, hoditi v šolo!

Grebinj. (Volitev župana.) Dné 27. dec. vršila se je pri nas volitev župana. Izvoljen je enoglasno g. Gregor Kovač, pravičen in omikan mož. Po izvolitvi je navzoče nagovoril s krepkimi besedami nemško in slovensko, ter se zahvalil za izkazano mu zaupanje in prosil vse odbornike, da ga v njegovi težki nalogi tudi podpirajo. Da hoče tudi nam biti pravičen, dokazal je s tem, da se ni vstrašil nekaterih „tajčnaceljnov“ poudarjajoč, da hoče postopati tudi nasproti Slovencem pravično. Ne spominjamo se, da bi se v posili-nemškem Grebinju kdaj slišal iz kakih županovih ust slovenski nagovor. Zato so pa tudi odborniki slovenske stranke novemu županu izrazili svoje zaupanje in zadonel mu je krepek „živijo“! Potrpežljivo so sprejeli tudi „naceljni“ ta klic; kako jim je ugajal, to pa vedó le oni sami. Želimo, da bi novoizvoljeni odbor odložil strankarski prepir in šel na delo za blagor cele občine!

Pliberk. (Božičnica.) Dné 23. dec. je priredilo tukajšnje šolsko vodstvo prav lepo božičnico za šolsko mladino. Otroci so krasno zapeli nekatere pesmice z za božič primerno vsebino. Č. g. katehet H. Pietschnigg je imel na otroke prav lep in pomenljiv nagovor, povdarjajoč potrebo luči sv. vere, katera nam je razsvetila z rojstvom deteta Jezuščeka. Ta neprecenljivi božični dar, katerega nam je prinesel Jezušček na svet, naj otroci v svojem srcu zvesto hranijo in naj nikdar ne zapustijo svojega ljubljenca, Jezuščeka. Šolski vodja g. J. Huber je omenil razne dobrotnike, ki so prispevali k tej božičnici in opominjal otroke, naj svojim dobrotnikom izkazujejo hvaležnost s pridnostjo in lepim vedenjem. Nato so se razdelili med ubožne otroke mnogi darovi, največ tople zimske obleke. Le škoda, da razmere ne pripuščajo (?), da bi se mogli okoliški otroci nagovoriti tudi v materinščini; zakaj mnogi kmečki otroci niso razumeli pomena omenjene božičnice in so se le dolgočasili.

Šmihel nad Pliberkom. (Občinska volitev.) Dné 27. dec. smo imeli volitev za občino Bistrica. Zmaga po vsej črti na naši slovenski strani. Nasprotniki pod vodstvom znanega bistriškega paše Kraut Friceja so sicer poskušali svojo „srečo“, a so odšli z zasluženo blamažo. V III. razredu je slovenska stranka zmagala z 38 proti 18 glasovom, v II. z 18 proti 6, v I. pa so nasprotniki dobili en glas! Slava slovenskim volilcem!

Gozdanje. (Občinska volitev.) Malokedaj najdejo cenjeni bralci „Mira“ kakšno poročilo iz našega goratega, poldrugo uro nad Vrbo ležečega kraja. Zato bi lahko kdo mislil, da se slovensko-krščanska stranka pri nas ne vzbuja. Da temu ni tako, temu je dokaz zadnja občinska volitev dné 22. dec. Zmagali smo v 2. in 3. razredu, in sicer v tretjem razredu samo z 1, v drugem pa z 2 glasoma. A, če vzamemo v poštev nezaslišano agitacijo od strani naših „fortšritlerjev“, ki so imeli vso moč v rokah, odkar je naša občina ločena od vrbske, če pomislimo, da jih je od 118 volilcev tretjega razreda prišlo na volilno bojišče 109, od 32 drugega razreda 30, če nadalje prevdarimo, da je krščansko-slovenska stranka še le prvikrat organizirana prišla k volitvi in da dva našincev vsled slabega volilnega zapisnika nista bila pripuščena k volitvi, se mora naša zmaga slavna imenovati! Izvoljeni so za odbornike vseskozi dobro krščanski in národni možje, in sicer v tretjem razredu gg.: Jan. Lepušic p. d. Oražem; Pet. Vospernik p. d. Sobej; Jan. Mačnik p. d. Vovk in Val. Puksbaum p. d. Župik. Za namestnike so izvoljeni: Kašpar Ambruš p. d. Korat in Jan. Hafner p. d. Suhovc. V drugem razredu so izvoljeni gg.: naš korenjak Janez Vospernik p. d. Male; Jakob Kuhling p. d. Žumper; Tom. Weiss p. d. Neiwirt in J. Opriznik p. d. Majra. Za namestnike: Mart. Lepušic p. d. Kašnik in Urb. Lepušic p. d. Falet. Hvala vam vsem, ki ste ostali vstrajni, ne ustrašite se, če bodete zaradi tega imeli sitnosti, ker ste javno po-

kazali svoje prepričanje in storili svojo krščansko in národno dolžnost!

Škofiče. (Občinska volitev.) Zmagali smo v III. in II. razredu popolnoma in na polovico tudi v I. razredu. V tretjem razredu jih je izmed 238 volilcev prišlo 74. Za odbornike so izvoljeni: Mat. Aicholzer p. d. Vrabec z 69 glasovi. Tom. Berkš p. d. Berkš (65), Lovrenc Kramar p. d. Janši (61), Val. Aicholzer p. d. Wajdl (57), Mihael Gabriel p. d. Brabont (59); Peyha, kovač v Rovah (58). Za namestnike: Jožef Wüster p. d. Fili (66), Jurij Spendier p. d. Ovčič (61), Valentin Spendier p. d. Borštnjak (56). — V drugem razredu jih ima volilno pravico 47, prišlo jih je 25. Izvoljeni so enoglasno našinci s 25 glasovi, in sicer: Anton Čežar p. d. Sanaž, Jožef Toff p. d. Brun, Arnold Aleš p. d. Blatnik, Mart. Bürger p. d. Mutar, Mat. Koban p. d. Rainar, Janez Čiček p. d. Hauptman. Žalibog nam je v tem razredu v zadnjem trenutku odpadel Franc Jakobič p. d. Ajtoni, tako, da smo ga morali ravno pred volitvijo še izbrisati in mesto njega volili našinca. Za namestnike so izvoljeni: Franc Kefler p. d. Doniž, Mihael Aleš p. d. Štih, Val. Rosej p. d. Jurič, tudi enoglasno. V I. razredu še-le se je upala nastopiti učiteljeva stranka. Izmed 23 je prišlo 19 volilcev. Od naše in učiteljeve stranke je dobil Andrej Siedler 17 glasov, on sam je volil nam nasprotno. Vsi drugi 5 odborniki od naše kakor nasprotne stranke so dobili po 9 glasov, ker je nekdo, gotovo namenoma, oddal prazen list. Določiti je morala torej srečka, kateri pridejo za odbornike. Odmenjena sta bila dva nasprotna: Josef Schürr in Franc Jakobič in tri našinci: Val. Rainer p. d. Vran, Karl Majerhofer p. d. Kranjc in Jakob Perdacher p. d. Žederman. Namestniki so za en glas večine izvoljeni od nasprotne stranke in sicer: Franc Kramer p. d. Wunder, Anton Rabič p. d. Rauš, Franc Pinterič p. d. Wižar. Da tudi v tem razredu nismo popolnoma zmagali je krivo, da je g. župnik Peterman bil uradno zadržan in ni mogel priti k volitvi. Potem ima tukaj posestvo znani Lemisch; tudi kneza Rosenberga oskrbnik je volil z učitelji in vrh tega imata dva učitelja volilno pravico. Slava trdnim in značajnim našim kmetom, ki se niso bali zaničevanja od nasprotne strani in so trdno stali za svoje prepričanje! To vzajemno postopanje in slavno zmago pripisujemo volilnemu shodu, katerega smo napravili v Škofičah v farovžu dné 23. dec. popoldan. Bil je vsakemu pristopen. Zbralo se je kakih 40 kmetov, kateri so sami določili, katere može hočejo imeti za odbornike. Ko je predsednik nepristransko vprašal, ali hočete tudi učitelje v odboru, je zagromelo kakor iz enih ust: „Učitelje pa kar!“

Opomba uredništva: Ta volitev je jasno pokazala, kdo ima za-se ljudstvo, ali učitelji ali duhovščina. Izmed vseh 313, ki imajo volilno pravico, so dobili učitelji le 9 glasov, oziroma 7, če sebe odštejeta, in če tri gosposke glasove odštejemo, ostanejo 4 kmetski in prištejemo praznega, toraj 5.

Loče. (Popravek.) Vaš dopis iz Št. Jakoba v „Miru“ dné 20. decembra št. 51. je, kar se tiče moje osebe, popolnoma neresničen in izmišljen; zdaj sem primoran uporabljati znani § 19. t. z. in zahtevam, da prinesete sledeči popravek: Ni res, da sem jaz prišel v Št. Jakob na dan občinskih volitev z namenom za eno ali drugo stranko agitirat. Res je, za kar vsikdar zapriseči morem, da nisem vedel, da je bil tisti dan odločen za občinske volitve, in da sem torej prišel slučajno po opravkih v Št. Jakob; ko bi bil vedel, da je isti dan bil odločen za volitev, bi jaz gotovo Št. Jakoba videl ne bil. Ni res, da bi jaz pomagal nasprotni stranki agitirati. — Ako mi gosp. dopisnik dokaže, da sem jaz kaj takega nameraval storiti ali res storil, plačam 100 kron „Družbi sv. Cirila in Metoda“. No g. dopisnik, ki z vso resnico trdite take neznačajnosti od mene, poskusite! Sicer pa: Ali mora biti, da Slovenc Slovenca grize? No, to ni lepo, tega jaz nisem zaslužil; hvala lepa za bratovsko in krščansko ljubezen!

Z vsem spoštovanjem

J. Knaflič, župnik.

V Ločah dné 22. decembra 1900.

Dostavek uredništva. Dali smo temu „popravku“ prostor, dasi nikakor ni sestavljen po zahtevah tolikokrat zlorabljenega § 19., ker radi dovolimo prosto besedo vsakomur. Odgovor pa prepuščamo svojemu šent-jakobskemu g. dopisniku.

Zilska dolina. (Razno.) V proseškem jezeru je dné 22. dec. utonil delavec Andrej Galovc iz Pazrij. Hotel je iti po ledu domov, a led je bil še prešibek ter se je udrl. Ponesrečeni je zapustil večjo družino. — Letni sejem v Št. Štefanu dné 26. dec. je bil zelo dobro obiskan. — Zoper občinsko volitev na Brdu so liberalci vložili priziv. S kakim uspehom, bomo videli.

Solčava. (Slovo.) Zelo nas je užalila novica, da nas zapusti obče spoštovani gospod kaplan Jožef Kostanjevec. Naša težavna župnija, ki še po letu nima lahkih potov, po zimi pa je še desetkrat težavnejša, bo ta udarec težko prenašala. Bil je delaven in skoz in skoz prijazen gospod. On nam je bil priredil lepo Slomšekovo slavnost in cesarjevo sedemdesetletnico. Sploh je bil priljubljen kot izvrsten govornik, pa tudi znan kot dober svetovalec v vsaki zadevi. Zato pa je njegovo slovó v cerkvi vse do solz ganilo. S težkim srcem sklenem ta skromni dopis z željo, naj nam Bog dá njemu vrednih naslednikov! —z.

Novičar.

Na Koroškem.

Sveto leto. Na predvečer božičnega dné, dné 24. dec. opoludne, je nehalo sveto leto v mestu Rimu. Sv. Oče je slovesno zaprl „sveta vrata“ v cerkvi sv. Petra, katera so bila leto prej ravno tako slovesno odprta. Dné 25. dec. je izšlo papeževo pismo, ki oznanuje sveto leto za katoličane vsega sveta izven Rima. Traja to jubilejno ali sveto leto šest mesecev.

Mlekarska zadruga v Celovcu. Kmetijska družba snuje za Celovec mlekarsko zadrugo. Dné 27. dec. je bil ustanovni shod. Svoj pristop je oglasilo 25 (!) kmetovalcev s 105 deleži. Poljedelsko ministerstvo je zagotovilo podporo 20.000 kron, deželni zbor koroški 60.000 kron. Stavba z opravo bo stala 60.000 kron, vkup je treba za pričetek 80.000 kron; 15.000 kron se mora nabrati z deleži. Delež stane 50 kron. Do 1. februarja pričakujejo, da se nabere 300 deležev. V odboru so: baron L. Aichelburg-Labia, Franc vit. Edlman, K. Praitschopf in L. Waschietl. — Za danes se omejimo na te podatke, več bomo še spregovorili.

Proračun celovškega mesta. V zadnji seji mestnega zbora so potrdili proračun za leto 1901. Rednih potrebščin je 675.873 kron, rednih dohodkov 685.857 kron, in sicer po dokladah 443.475 kron, in lastnih dohodkov 242.881 kron. Izvanrednih stroškov je 18.608 kron, dohodkov 1000 kron, in vkup primanjkljeja 7624 kron. Pri celovški hranilnici je vzel mestni zbor na posodo 1,600.000 kron. V sijajni luči se mestno gospodarstvo nikakor ne kaže!

Občinske volitve. V Rožeku je slovenska stranka zmagala v III. razredu; II. in I. so si še obdržali liberalci. — V Bekštanju je slovenska stranka pri volitvah dosegla znaten uspeh.

Za češko kočo na Ravnch so darovali v spomin pokojnemu dr. Karolu Chodounskemu člani češke planinske podružnice in drugi 1414 kron. Vsi prispevki za to kočo znašajo dosedaj 6437 kron. 23 vin. Tolika požrtvovalnost za národne namene naj bi našla tudi pri Slovencih prav mnogo posnemalcev!

Osebne novice. Za nadzornika celovških mestnih šol je imenovan g. Jan. Benda, profesor tukajšnjega učiteljišča. — V Podklošter pride za notarja g. Ign. Huth iz Kranjske gore. — V VII. plačilni razred so pomaknjeni gg. profesorji tukajšnje gimnazije: dr. Jak. Sket, Jan. Scheinigg in dr. Fr. Hann. — Narednik 17. pešpolka gosp. Jos. Jonke in praktikant F. Matjažič sta imenovana za davčna pristava.

Književnost. Slovenske povesti. Podjetni knjigotržec J. Giontini v Ljubljani, ki je izdal že celo zbirko slovenskih knjig, izdal je za božič slovenski mladini štiri nove knjige, in sicer sedem povestic Rudolf Vrabla, zbranih v knjigo „Božični darovi“ (cena 32, s pošto 35 vin.), povest „Nezgoda na Palovanu“ s sliko (cena 40, s pošto 45 vin.), „Pri Vrbovčevem Grogi“, povest za dečke in deklice v dobi od 7. do 12. leta s sliko. Po nemškem izvirniku spisal Janko Leban (cena 40, po pošti 43 vin.), „Strelec“, angleški spisal I. F. Cooper s sliko (cena 43, po pošti 48 vin.). Prav toplo priporočamo te knjižice. — „Slovanska knjižnica“. Izšel je 94. in 95. snopič znane te slovenske zbirke, katero izdaja A. Gabršček v Gorici. Objavlja v prevodu roman slovečega ruskega romanopisca grofa Leva N. Tolstoj-a: „Vstajenje“. Celoletna naročnina „Slovanski knjižnici je 3 krone 60 vin. — Novi domovinski zakon. Jako koristno knjižico je izdala knjigarna Kleinmayr in Bamberg v Ljubljani. Pisatelj R. Starovasnik obravnava v nji o novi domovinski postavi ter pove o nji vse potrebno. Knjižica stane 60 vinarjev.

Drobiž. Celovška tobačna tovarna je povzdignjena za tobačno glavno tovarno druge vrste. — Ta mesec se volijo novi cestni odbori in sicer za 3 leta. — V osojskem jezeru je dné 26. dec. utonil posestnik J. Rauch. Hotel je po ledu preko jezera, a led se je pod njim udrl. — V Št. Lenartu v labudski dolini je vozil 24letni J. Kreutzer drva. Prišel je pod voz, ki ga je poškodoval tako, da je bil takoj mrtev. — Po več krajih je med mladino razširjena davica. Šola v Vetrinju je dobila od celovške podružnice nemškega „schulvereina“ 300 kron podpore. Judeževi groši!

Po slovenskih deželah.

Nove razglednice je izdala rodoljubna gospa Marija Škrinjar v Trstu na korist družbe sv. Cirila in Metoda. Na razglednicah ste sliki pesnika „Naprej zastava Slave“ Simona Jenka in skladatelja te naše národne himne Davorina Jenka. Priporočamo jih!

Izseljevanje avstro-ogerskih Slovanov. Po poročilu našega konzulata v Novem Jorku je prišlo od 1. julija 1899 do 30. junija 1900: 2329 Čehov, 8905 Slovencev in Hrvatov, 36.855 Poljakov in 25.352 Slovakov iz naše države v Severno Ameriko. Ta števila govore pač več nego bi mogle povedati debele knjige. Avstrijsko-Ogerska je, kar se tiče izseljevanja, druga država v Evropi. Prekosi jo samo še blažena Italija. Doma primanjkuje delavnih močij, a ljudje so prisiljeni iskati kruha v tujini! In kdo se izseljuje? Gorenje številke povedó tudi to. Izseljujejo se največ Slovani iz Avstro-Ogrske, kjer se jim po zatrdilu požrešnih Nemcev baje „najbolje“ godi.

„Božičnica“ slovanskim delavcem na Prusovskem. Vrhovni predsednik na Saksonskem je prepovedal bivanje vsem češkim in poljskim delavcem v celi deželi ter so o Božiču iztirali na stotine slovanskih rodbin. Tako razumejo Nemci človekoljubje, kjer so v večini! Fej! Fej!

Drobne novice. V Št. Juriju na južni železnici je umrl vrli národnjak, zdravnik Nik. Rüpšl, star 70 let. — V Ljubljani je umrl znani gostilničar pri „Zvezdi“, g. Fr. Ferlinc. — Na Pokluki na Gorenjskem se je zvrnil voz listja na 18letnega Janeza Slivnika in njegovo 20letno sestro Mino. Oba so izvlekli mrtva izpod voza. — V Trstu je umrl slovenski trgovec g. Jakob Mankoč.

To in ono. Črnogorski knez Nikita je dné 19. dec. praznoval 40letnico svojega vladanja. Tem povodom je sprejel naslov „kraljeva visokost“. — Grozen požar je dné 27. dec. skoraj popolnoma uničil trg Vižnico v Bukovini. Zgorelo je 280 hiš, brez strehe je 600 rodbin z blizu 2500 osebami. Beda je nepopisna. — Ruskemu carju se je zdravje zopet popolnoma povrnilo.

Križem sveta.

Vojna v Afriki. Burski general Dewet je zasedel s 3500 možmi Colesberg. Dasi imajo Angleži baje 300.000 mož v Afriki, vendar je lord Kitchener zopet zahteval 40.000 mož pomoči. Nekemu farmovcu so odgnali Buri 200 glav živine ter se tako preskrbeli za več mesecev z živežem. Buri so nadalje zasedli Philippstown ter razdrli železnico pri Houtkraalu. Bojno stališče se je močno spremenilo, odkar so Buri prekoračili reko Oranje ter prodrli s 3000 možmi v kapsko kolonijo. Vojno ministerstvo v Londonu je v hudih skrbeh ter je sklenilo tem prej poslati novih čet. Holandci so se začeli zopet pridruževati burski vojski. Dné 20. decembra so zasedli Buri mesto Britstown. Tudi v zadnjih dneh so imeli Buri mnogo uspehov. — Kakor znano, je hotel predsednik Transvaala, Krüger, prositi nemškega cesarja Viljema za posredovanje, da se krvava vojska ustavi. Cesar Viljem pa je to zahtevo odklonil, ker se noče zameriti Angležem, ter Krügerja niti sprejel ni. Ob tej priliki nam je izročil prijatelj našemu listu to-le pesmico:

Nova pesen.

Angležek ti,
Angležek ti,
Kakó si me prestrašil.
Nikoli več jaz ne trdim,
Da le Boga se jaz bojim!
Angležek ti
Angležek ti,
Kako si me prestrašil.

Ker brate si,
Ker brate si,
Mi v Afriki potlačil.
In jaz pa moram mir'n ostat'
In pest v žepu le držat'.
Ker brate si,
Ker brate si,
Mi v Afriki potlačil.

Novo stavbeno gradivo. Rusi so iznašli novo gradivo, ki se more vrtati, rezati itd., kakor les. Ne zgorí, na zraku se ne izpremeni, na toplem se ne raztegne. Novo gradivo se imenuje „uralit“ in je narejeno iz asbesta in drugih primesij. Novo gradivo je dvakrat močnejše kot hrastov les in je pred ognjem varno. Iz tega gradiva Rusi že napravljajo pohištvo vojnih ladij.

Umor zavoljo dveh krajcarjev. V Lvovu je gostilničar Brandes umoril krojača Fisbaha, ker mu ni hotel plačati dolga v znesku dveh krajcarjev. Morilca so takoj spravili v „luknjo“.

Koliko velja vojna ladija. V Pulju se je nedavno na morje spustila vojna ladija „Szigetvár“. Ladija je veljala 1,600.000 gld.; notranje priprave stanejo 170.000 gld.; vojno orodje in druge reči stanejo 260.000 gld. Torej cela vojna ladija stane malenkost — $2^1/_2$ mil. gld.

Število umorov. Na Laškem, kjer je 32 milijonov prebivalcev, je bilo lani 4000 umorov. Na Nemškem pri 55 milijonih prebivalstva je bilo 550 umorov; na Francoskem, kjer je 38 mil. prebivalcev, je bilo 609 umorov; na Španjskem pri 18 mil. prebivalcev je bilo 849 umorov.

1100letnica dežnika. Dežnik more to leto obhajati svojo 1100-letnico, zakaj l. 800. je turski škof Alkuin poslal solnograškemu nadškofu posebne poslance z dežnikom. Ker se pred tem časom v

zgodovini nikjer dežnik ne omenja, moremo iz tega sklepati, da se je l. 800. začel dežnik še-le rabiti. Čudno pa je, da še nobenemu na misel ni prišlo, obliko dežnika spremeniti, četudi je že star 1100 let.

Šolstvo v Rusiji. Koncem šolskega leta 1899. je bilo v Rusiji 78.699 ljudskih šol. Izmed teh je bilo 69.147, torej 90%, vaških in samo 7736, ali 10%, mestnih šol. Po popisovanju l. 1897. šteje meščanstvo v Rusiji 12·5% vsega prebivalstva; vsled tega imajo prebivalci mest primeroma za 20% manj šol nego vasi. Leta 1899. je bilo vseh za šolo sposobnih otrok 4,111.409; izmed teh pride na mesta 616.500 ali 15%, vse drugo, namreč 3,494.909 (85%) na deželo. Ako pripomnimo, da je bilo vsega prebivalstva v mestih nemara 17 milijonov, a zunaj 23 milijonov, vidimo, da je otrok, ki hodijo v šolo v mestih, 36%. V normalnih razredih bi moralo biti število otrok, ki hodijo v mestih v šolo, dvakrat do trikrat večje, nego število vaških otrok.

V spomin poljski kraljici Jadvigi, ki je izgled vsaki poljski rodoljubkinji, bodo poljske žene sezidale šolo v Zvardonju v Galiciji. To bo prva šola, katero bodo poljske žene sezidale in vzdrževale s svojim denarjem. Prispevke za zidanje nabirajo tudi priproste kmetice.

Milijonar, ki lakoto trpi. John Rockefellert, ameriški milijonar, je najbogatejši človek na svetu in vendar je v nevarnosti, da od lakote umrje. Za svoj denar si more kupiti, kar hoče, in vendar zavida svojim revnim delavcem dober tek pri priprosti južini, ker on, milijonar, ki ima na dan več kakor stotisoč dolarjev dohodkov, trpi vsled želodčne bolezni ter sme jesti samo kruh in mleko. Siromak-bogatin!

Kako človek raste. Profesor Baginski je izdal spis o šolskem zdravilstvu, v katerem podaja zanimive izglede, kako človek raste. Največ raste otrok v prvem letu, pozneje otrok raste bolj počasi do 12. leta; in sicer najmanj rastejo dečki od 10. do 14. leta, dekleta od 9. do 11. leta. Potem prihaja mladeniška rast in sicer pri fantih od 14. do 16. leta, v tej dôbi najbolj raste na viš; pri dekletih od 13. do 15. leta. Zanimivo je, da so otroci severnih národov v 6. do 7. letu za 6 do 10 cm večji, kakor otroci južnih evropejskih národov.

Gospodarske stvari.

Kako doseže kmetovalec pri domači živali največ koristi? Pogostoma vprašujejo kmetovalci, kako to, da ima ta ali oni sosed tako lepo, dobro rejeno živino, da dobiva toliko mleka od krav, in zakaj da mesar za teleta in prašiče iste starosti rad plača skoro dvakrat večji znesek, kakor za njihove, če tudi daje isto hrano.

Odgovor je čisto lahek; kmetovalec je napreden, čita kmetijske časopise in uporablja nauke v svojem gospodarstvu in se ne briga za posmehovanje drugih ljudij. Koliko desetletij je bilo treba, da je kmetovalec spoznal, da umetno gnojilo ni sleparija, temveč potreben pripomoček, da mu polja več rodé. Ravno isto je s hranilnim apnom, ker marsikdo viha nos z zasmehovalno opazko, kaj neki morejo koristiti 2 do 3 žlice praška. Ta pozabi, da ima 1 kilogram hranilnega apna toliko fosforove kisline, kakor 40 kilogramov najboljšega zrnja.

V najnovejšem času prodaja tvrdka Mihel Barthel in drug. Dunaj X., „gloria redilni prašek za živino“, kateri kmetovalcu omogočuje, da doseže pri domačih živalih največjo korist. S pridatkom teh praškov se gotovo doseže močen razvoj, hitra rast, lepo in naglo odebelenje in velika obilnost mleka. Taisti dajejo tudi veselje do žretja, pospešujejo prebavljanje in zabranijo mnoge želodčne in črevesne bolezni. Posebna prednost proti drugim konkurenčnim izdatkom je ta, da je sestava taistih vsaki vrsti domačih živalij primerna, kajti kar deluje pri konju, dostikrat ne zadostuje pri svinjah in govedi. Cena je posebno pri večjih naročbah tako nizka, da brez teh praškov ne bi smel biti noben, tudi najmanjši živinorejec ne. Kdor hoče torej doseči največji prihodek pri svoji živini in zabraniti mnoge bolezni, uporabljal naj bi „gloria redilni prašek za živino,“ katerega popis vsakomur pošlje na željo tvrdka Mihael Barthel in drug. Dunaj X., katera dopisuje tudi slovenski.

Korist sadnega drevja za malega kmetovalca. „Nek prebivalec naše male vasi, tako poroča nemški »Praktični svetovalec za sadjarstvo in vrtnarstvo«, ima kake $3^1/_2$ hektare zemljišča, od katerega so 3 hektari jako pripravni za sadjarstvo in tudi v resnici zasajeni s hruškami, jablani in češpljami, pa v taki razdalji, da je vmes mogoče pridelovati razne kmetijske pridelke. Mož je prejel v preteklem letu okroglih 3000 kron (reci tritisoč kron) za sadje. Res je bilo to izjemno dobro leto, toda v desetih letih že drugo, ker leta 1890. je dobil skoro ravno toliko. V vmesnih letih je omahoval dohodek od vrta med 720 in 1680 kron. Ob enem prideluje ta kmet na dotičnem zemljišču krmo za nekaj krav in potrebno žito in sočivje za družino in se počuti prav dobro. Zemljišče samo pač skrbno gnoji, o kakem posebnem gnojenju drevja pa ne more biti govora. Zemljišče samo pa je prve vrste.“

Tržne cene.

V Celovcu, dné 27. decembra 1900.

Ime blaga	na birne		na hektolitre		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenica . .	10	10	12	62	— bik
rž	9	90	12	37	— pitana vola
ječmen . . .	—	—	—	—	6 vprežnih volov
oves . . .	4	40	5	50	— junce
turšica . . .	7	30	8	91	14 krav
pšeno . . .	14	—	17	50	— telice
fižol (rdeč) .	—	—	—	—	40 pitanih svinj
krompir . .	1	60	2	60	12 prascev
deteljno seme	—	—	—	—	
ajda . . .	6	80	8	50	

Pitani voli so po — *K* do — *K*, **vprežni voli** po 250 *K* do 300 *K*, **krave** po 120 *K* do 280 *K*.

Sladko seno je meterski cent po 5 *K* 40 *v* do 6 *K* 20 *v*, **kislo seno** po 3 *K* 60 *v* do 5 *K* — *v*, **slama** po 3 *K* 60 *v* do 4 *K* 80 *v*.

Promet je bil slab.

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico priredi v nedeljo dné 13. januarja 1901, ob 6. uri zvečer. svoj shod pri Treiberju v Podturjah po sledečem vsporedu: 1. Pozdrav predsednika. 2. Petje. 3. Govor o šoli. 4. Pobiranje doneskov in zapisovanje novih udov. 5. Predstava igre: „Sv. trije kralji.“ 6. Slučajni govori in nasveti. — Vstop imajo le udje in od njih vpeljani gostje. — K obilni udeležbi vabi vse ude ter zavedne Slovence in Slovenke

odbor.

Loterijske številke od 29. decembra 1900.

Linc	29	11	20	87	89
Trst	19	65	89	29	90

NAZNANILA.

Oznanilo.

Na prodaj je po domače Lipejeva kmetija v Schönwegu v labudski dolini. Kmetija meri 27 oralov njiv in travnikov in 15 oralov gozda, ima tudi mutni mlin z dvojnim hodom in močno in stalno vodo, da se dá tudi umetni mlin narediti. Cena je 8400 kron. Kmetija se tudi tako prodá, da se oddá mutni mlin s šest orali njiv in 2 orali gozda za 4000 kron, in ostala kmetija za 5000 kron. Pri kmetiji se nahaja veliko sadja, zlasti jabolk. Več pové posestnik Martin Dohr p. d. Lipi v Schönwegu, pošta Pustrica (Pustritz).

Častiti duhovščini priporočam za bližajočo se svečnico svoje dobro obležane

voščene in druge sveče,

ter **voščenice,** najboljše kakovosti, za najnižje cene in poštnine prosto.

Za dobrohotna naročila prosi

Franc Gert,

medár in svečar v Mariboru.

Ure na nihalo z godbo

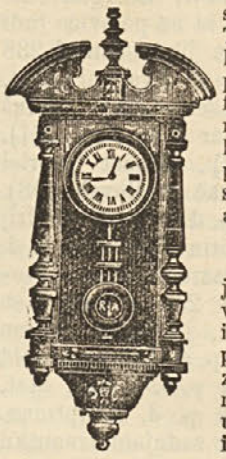

so zadnja novost v napravljanju ur. Take francoske, zmanjšane ure na nihalo so dolge 69 *cm*, omarica, kot na podobi, je iz naravnega orehovega lesa, fino uglajena z bogato pazlačenimi obrobki in z umetno izrezlanim nastavkom. Igrajo **vsako uro** najlepše popotnice in plese. — Cena z zabojem **samo 9 gld.** — Ista ura brez godbe, a z bilom, ki bije vsako celo in pol ure, z zabojem **samo 6 gld. 80 kr.**

Te ure na nihalo ne gredó samo zajamčeno na minuto, marveč so tudi vsled res lepe oprave pravi kras vsaki izbi. Razpošiljajo se samo s poštnim povzetjem. Kar ne ugaja, se vzame nazaj ter vrne denar. Zato ni noben riziko. — **Veliki ilustrovan cenik za ure, verižice, prstane** itd. **zastonj in franko.**

Jožef Spiering, Dunaj, poštne ulice 2/U.

Učenca,

ki se želi izučiti za **mlinarja,** sprejme takoj *J. Lipič,* mlinar v Dolah, pošta Vrba ob vrbskem jezeru.

Pozor! Gospodarji!

„Gloria“ **redilna krma za konje,** zabranjuje bolezni, vzdrži konje močne in iskre

„Gloria“ **začimbna krma za govedo,** pospešuje prebavljanje, čisti kri, zboljšuje in množi mleko.

„Gloria“ **prašek za žretje in pitanje svinj,** povzročuje, da svinje rade jedó, da se nabira meso in mast.

„Gloria“ **mlekarski prašek za krave,** pospešuje izločenje mleka in odstranjuje napake mleka.

1 veliki zavitek velja *K* 1.20, mali *K* 0·70, 5 kg v zavitku za poskus po pošti *K* 5·— poslano iz Dunaja.

Bartelj-evo klajno apno, neobhodno potrebni dodatek h krmi za mlado, molzno in brejo živino, v slučaju, da živina liže, da ima kostne bolezni itd. 5 kg. za poskus *K* 2·—, 100 kg. *K* 22·— iz Dunaja.

Vaselinovo mazilo za usnje. Kopitna mast iz jelenorožnega olja. Štedilni kolomaz itd.

Navodilo brezplačno.

MIHA BARTHEL in sodr., DUNAJ X.

Občuje se slovenski.

Brady-jeve

želodčne kapljice

(prej Marijaceljske želodčne kapljice)

pripravljene v lekarni **„pri ogerskem kralju“**

C. Brady-a na Dunaju I., Fleischmarkt 1,

so starodavno in znano pomagilo, ki krepča želodec pri slabi prebavi in želodčnih težavah.

Ena steklenica stane . . . 40 kr.
Dvojnata steklenica . . . . 70 „

Zopet moram opozarjati, da moje kapljice ponarejajo. Pazi se naj torej pri nakupu na zgornjo varstveno znamko s podpisom **C. Brady** in zavrne se naj vsak izdelek, ki nima zgornje varstvene znamke in podpis **C. Brady.**

Želodčne kapljice lekarnarja C. Brady

(prej **Marijaceljske želodčne kapljice**)

so zavite v rudeče škatljice in imajo podobo Marijaceljske matere božje kot varstveno znamko. Pod varstveno znamko mora biti zraven stoječi podpis C. Brady

Posamezni deli so navedeni.

Želodčne kapljice se pristne dobivajo v vseh lekarnah.

Pozor! Pozor!

Podružnica R. A. Smekal v Zagrebu

priporoča od svoje najstarejše, glasovite in najzmožnejše

tovarne za gasilno orodje

sl. gasilnim društvom, občinam in zasebnikom sledeče predmete:

Brizgalnice najnovejše sestave, kakor s **patentom proti zmrzlini,** s priredbo, da brizgalnica na **obe strani jemlje** in **meče** vodo; **„univerzalko“,** prikladno za male občine, katere se nosijo ali vozijo; **parne brizgalnice, vodonoše, sesalke** vsake vrste, **vozove** za polivanje ulic in prevažanje gnojnice itd., **cevi** iz posebne tkanine najboljše vrste; dalje **čelade, pase, sekirice, lestve** ter sploh vse za gasilna društva prikladno orodje, trpežno in lepo izdelano. **Motor-vozove** in **priprave** za **acetilen-luč.** Dalje **kmetijsko orodje** vsake vrste. Gasilna društva, občine in pošteni kmetovalci-gospodarji plačujejo tudi na obroke po dogovoru. Naročila franko na vsak kolodvor.

Cenike pošiljamo brezplačno in poštnine prosto.

Podružnica R. A. Smekal v Zagrebu.

Lastnik in izdajatelj **Gregor Einspieler,** župnik v Podkloštru. — Odgovorni urednik **Ivan Teršelič.** — Tiskarna družbe sv. Mohorja v Celovcu.